

NOCTUA

SIVE

NOVA EX BIBLIOTHECA VETERINARIA

Kiadja a Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Könyvtár, Levéltár és Múzeum

2012. december

16. évfolyam 3. szám

**Kellemes karácsonyi ünnepeket és
boldog új évet kívánunk
minden kedves Olvasónknak!**

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk az Állatorvos-tudományi Könyvtár, Levéltár és Múzeum és valamennyi használónk nevében mindazoknak, akik a 2012. évben a könyvtárat adományukkal, munkájukkal, tanácsaikkal vagy az Alapítvány az Állatorvostudományért számlájára (száma: 11707024-20292975) befizetett összeggel támogatták. Nevük a könyvtár honlapján olvasható. (<http://konyvtar.univet.hu/> – Magunkról, Támogatók).

A teljesség felé¹

A humán orvoslásban már jól ismert, de az állatgyógyászatban viszonylag új bizonyítékokon alapuló orvoslásban központi szerepet játszik az irodalom átfogó keresése a legjobb bizonyíték megtalálása érdekében. Ez természetesen megkívánja annak ismeretét, hogy mely adatbázisokban kell keresni, hogy a folyóiratok lefedettsége a lehető legteljesebb legyen, azaz a legtöbb folyóirat tartalma a látókörrünkbe kerüljön.

Az állatorvos-tudomány területén 1990 óta nem készült erről elemzés, közben pedig hozzáférhetővé váltak, fejlődtek az elektronikus bibliográfiai adatbázisok, így szükségesé vált egy naprakész felmérés elvégzése, amely 9 adatbázisra terjedt ki: BIOSIS Previews, CAB Abstracts, Current Contents-Agriculture, Biology & Environmental Sciences, Embase, MEDLINE (PubMed), Science Citation Index Expanded, Scopus, Web of Science, Zoological Record. Két releváns adatbázis, az AGRICOLA és a ProQuest Biological Sciences kimaradt az elemzésből.

A felmérésben csak olyan folyóiratok szerepeltek, amelyek az értékelés időpontjában

megjelentek, azaz aktívak voltak. Az adatbázisok folyóirat-lefedettségéről két felmérés készült. Az első a *Basic List of Veterinary Medical Serials* 3. kiadásának alaplistáját használta, így az elemzés végül 121 folyóiraatra terjedt ki. A második analízis egy 1139 folyóiratról álló, kibővített lista alapján készült, és számos forrást felhasználva teljességre törekedett. Mivel nem csupán állatorvosi folyóiratokban jelennek meg az állatorvos-tudomány szempontjából releváns cikkek, a lista tartalmazott egyéb folyóiratokat is.

Az első felmérés során a Scopus adta a legjobb lefedettséget, tartalmazva a folyóiratok 98,3%-át, a CAB Abstracts lefedettsége hasonló, 97,5%-os volt, majd a Science Citation Index Expanded következett némileg kisebb, 92,6%-os lefedettséggel. A többi Thomson-Reuters adatbázis, a Current Contents-Agriculture, Biology & Environmental Sciences, a Zoological Record és a

BIOSIS Previews viszonylag csekély lefedettségét adták a *Basic List* folyóiratainak. Ezekben az adatbázisokban kimaradt számos állatorvosi és állattudományi folyóirat, az állatorvosi folyóiratok előfordulása pedig kifejezetten csekély volt a Zoological Recordban. A MEDLINE és az Embase lefedettsége 82,6, illetve 85,1%-os. Mindkét adatbázisból hiányoztak állatorvosi és állattudományi folyóiratok.

A folyóiratok kibővített listájának vizsgálatakor a CAB Abstracts adta messze a legjobb lefedettséget, a következő legmagasabb arányt a Scopus érte el 58,3%-kal, illetve a Science Citation Index Expanded 53,3%-kal. A Zoological Record és a BIOSIS Previews lefedettsége viszonylag csekély volt, kibővítve a Web of Science-szel azonban 66,8%-ra nőtt. A többi adatbázis esetében jóval kisebb volt a lefedettség.

A CAB Abstracts 261 egyedi folyóiratot (olyan folyóiratok, amelyek csupán egyetlen adatbázisban találhatók meg) tartalmazott a vizsgált 1139-ből. A CAB Abstracts egyedi folyóiratai között számos Észak-Amerikán és Nyugat-Európán kívüli, nem angol nyelvű állatorvosi és állattudományi folyóirat is megtalálható volt. Bár a Zoological Record lefedettsége a legkisebb, az egyedi folyóiratokat tekintve azonban a CAB Abstracts után következett.

Ennek a felmérésnek a során két különböző adatbázis-kombinációt alkalmaztak, de természetesen számos más is lehetséges. Ha a maximális lefedettség bármely, a CAB Abstracts adatbázist kihagyó keresés során 69,8% volt, akkor ebből az következik, hogy a CAB Abstractsnek szerepelni kell minden keresésben a lefedettség növelése érdekében. A CAB Abstracts és a Zoological Record kombinációja adta a legnagyobb, 91,7%-os lefedettséget, ezt követte a CAB Abstracts és a Scopus 91%-kal.

Az idézett tanulmány megállapította, hogy az állatorvosi terület szempontjából jelentős

¹ Az ismertetett cikk: GRINDLAY, Douglas J. C. - BRENNAN, Marnie L. - DEAN, Rachel S.: Searching the Veterinary Literature: A Comparison of the Coverage of Veterinary Journals by Nine Bibliographic Databases. *JVME*, 2012. Advance online article. doi:10.3138/jvme.1111.109R

folyóiratokat tartalmazó különböző adatbázisok között szembeötlő különbségek vannak. Az, hogy melyik adatbázist használjuk, a céltól függ, például egy átfogó keresés irodalmi áttekintéshez, kulcsfontosságú referenciák keresése tanításhoz, egy egyszerű klinikai kérdés megválaszolására, egy bizonyos cikk megtalálása mind-mind különböző információforrások használatát kívánják meg. Ideális esetben minden keresésnek a lehető legteljesebbnek kell lennie, de nem létezik egyetlen tökéletes adatbázis sem, ezért a rendelkezésre állók relevanciájának, lefedettségének és egyediségének megértése elengedhetetlen.

A CAB Abstracts kiadójának kifejezett célja az átfogó, nemzetközi lefedettség biztosítása, beleértve a kevésbé ismert és nem angol folyóiratokat is. További előnye az úgynevezett „szürke irodalom”, például a konferencia-kiadványok, jelentések, monográfiák, szakdolgozatok széles körű feldolgozása.

Meg kell említeni az alap- és a részletes lista folyóiratainak az optimálisnál kisebb reprezentáltságát a MEDLINE-ban. Az állatorvosok gyakran nem rendelkeznek hozzáféréssel az előfizetéses adatbázisokhoz, ezért a nyílt hozzáféréstű PubMed vonzó lehet számukra, de tisztában kell lenniük a keresésük korlátaival, ha kizárólag a MEDLINE-t vagy a PubMedet használják állatorvosi témákhoz.

Összefoglalva, a Scopus és a CAB Abstracts szinte a teljes lefedettségét adják a *Basic List of Veterinary Medical Serials* 3. kiadása alaplistájának. Ha a cél az, hogy egy bizonyos állatorvosi témában az összes kutatási eredményt megtaláljuk, például irodalmi áttekintés céljából, a CAB Abstracts adatbázisban kell keresnünk. Ellenkező esetben ugyanis „elszalaszthatunk” sok releváns, állatorvosi tartalmú folyóiratot. A Scopus, a Science Citation Index Expanded vagy a Web of Science, a BIOSIS Previews és a Zoological Record hozzáadása a kereséshez némileg növeli a folyóirat-lefedettséget, és biztosítékot nyújt az ellen, hogy kimaradjon egy hivatkozás. A MEDLINE, a PubMed vagy az Embase akkor lehet hasznos, ha a keresőkérésnek van egy orvosi biológiai szempontja, azonban nem megbízhatóak, ha az állatorvosi irodalom átfogó áttekintéséről van szó. (PVO)

A világhálón tanulni

Az internet a mi egyetemünkön és könyvtárunkban is kiemelkedő szerepet játszik: tananyagok, oktatási segédletek, e-könyvek, online adatbázisok, folyóiratok és egyéb online szolgáltatások tartják diákjaink és könyvtárhasználóink életét. A világháló oktatásban és tanulásban felhasználható tárháza azonban itt korántsem ér véget.

Népszerű weboldalak mintáját követve az állatorvos-tudomány is elkezdte kiépíteni a maga digitális világát. A *Wikivet* (http://en.wikivet.net/Veterinary_Education_Online)

The screenshot shows the Coursera interface for the course 'Equine Nutrition' by Jo-Anne Murray. The course is offered by The University of Edinburgh. The description states: 'This course will cover many aspects of equine nutrition ranging from anatomy and physiology of the gastrointestinal tract to dietary management of horses/ponies affected with nutrition-related disorders.' The next session is scheduled for January 28th, 2013, and the workload is 3-4 hours per week. The page includes a video player showing a woman presenting, and social media sharing options for Twitter, Facebook, and LinkedIn.

például egy mindenképp említésre méltó kezdeményezés, amely a *Wikipedia* mintájára online állatorvosi lexikonként működik, ahol a tanulmányi segédanyagok és leírások mellett még online gyakorlófeladatokkal is fejleszthetjük tudásunkat. A közösségi oldalakhoz hasonlatos a *Novice Project* (<http://www.noviceproject.eu>), amely az állatorvoslással kapcsolatban álló egyének hálózata. Az Európai Unió élethosszig tartó tanulás programjának részeként létrejött *Novice (Network Of Veterinary ICT in Education)* fórumként szolgál az állatorvosok, állatorvos-tan-hallgatók és a tudományágban dolgozók számára, amelyen keresztül országokon átívelve online kommunikálhatnak, megoszthatják egymással a munkájukhoz, tanulmányaikhoz kapcsolódó érdekeségeiket, kérdezhetnek egymástól, érdeklődhetnek. Az oldal felépítése lehetőséget ad témakörök szerinti szakmai kérdések és vélemények megvitatására, blogolásra (online „naplóírás”), és találhatunk rajta segédanyagokat is.

Az oktatás és azon belül a távoktatás másik dinamikusan fejlődő formája az úgynevezett online tréningek és kurzusok. Különböző életkorokhoz és életvitelhez más-más oktatási forma a megfelelő, mivel az online oktatás nem (kimondottan) helyhez és időhöz kötött, ezért tulajdonképpen bárki belevághat, aki késztetést érez magában a tanulásra. Az önálló munka és a motiváció több szempontból is kiemelkedően fontos, hiszen egyrészt oktatóinkkal csak a számítógép képernyőjén találkozunk, másrészt a szigorúan ellenőrzött vizsgák helyett itt a legtöbb esetben csak az etika és önmagunk becsületessége szab határt a segédeszközöknek. Természetesen a legtöbb esetben önálló „beadandó” feladatok alapján értékeli munkánkat, amelyek után akár tanúsítványt is kaphatunk a kurzus elvégzéséről.

Az egyik legkiemelkedőbb és legnépszerűbb weboldal, ahol ilyen tanulmányokban részesülhetünk, a *Coursera* (<https://www.coursera.org/>), mely számos jó hírű, főképp angolszász felsőoktatási intézménnyel karöltve kínál ingyenes részvételi lehetőséget színes, változatos témakörökben, amelyek között szinte mindenki találhat kedvére való. Annak ellenére, hogy ezeket a kurzusokat magas presztízsű intézmények tartják, természetesen nem érnek annyit, mint egy nappali vagy levelező képzésben megszerzett képesítés, de nem is ez a lényege ennek az oktatási formának. Ahogy már említettem: olyan motiváltsággal rendelkező egyéneknek való, akiket nem feltétlenül a „papír” megszerzése érdekel, hanem sokkal inkább a téma, amiről szól az előadás-sorozat. Ez persze nem azt jelenti, hogy a tanulókat ne tudnák a gyakorlati életben hasznosítani, hiszen a választható kurzusok között sok kimondottan gyakorlati tárgyat is találunk. Minden kurzus leírásában megtalálhatjuk a teljesítéséhez esetlegesen szükséges háttértudást, technikai információkat (milyen technikai eszközök, programok szükségesek, hetente körülbelül mennyi munkórát kell befektetni stb.). A számítástechnika, történelem, kommunikáció, szociológia, kémia, matematika, csillagászat és még számos más témakör mellett találhatunk orvosi, és igen, állatorvosi képzést is. Például 2013. január 28-án indul egy öthetes képzés *Equine Nutrition* címmel, amelyet Jo-Anne Murray, a *The University of Edinburgh* oktatója tart. Ez a képzés nem kimondottan gyakorló állatorvosoknak szól, hiszen nem szükséges hozzá előképzettség, de lótartóknak, lovasoknak, látókörüket szélesíteni vágyó, érdeklődő állatorvosoknak, esetleg olyan állatorvos-tan-hallgatóknak, akik még erőt éreznek magukban, hogy nappali tanulmányaik mellett máshonnan is merítsenek tudást, kiváló lehet. (JD)

Kutatók Éjszakája 2012

A Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Kara 2012-ben immár 225 éves múlttal büszkélkedhet. Intézményünk ez évben részt vett a Kutatók Éjszakáján is, mintegy lezárva az évfordulós megemlékezések, programok sorozatát. Az eseményre – 2012. szeptember 28-án – előadásokkal, kiállítással, múzeumlátogatással, vetítéssel, teával és pogácsával készültünk, remélve, hogy hasonló sikereket érünk el, mint nyáron, a mindenki számára emlékezetes Múzeumok Éjszakáján.

Dr. Kótai István volt az este moderátora. Röviden ismertette intézményünk korszakait a kezdetektől napjainkig. Erre lett felfűzve a három előadás a tudományterületek kialakulásának sorrendjében.

tológia kiváló művelője volt. Kotlán Sándor több évtizeden át vezette az általa alapított önálló parazitológiai tanszékét. Fontos kutatási eredmények születtek a nagy gazdasági károkat okozó májmélteleni kúszdelem területén, melynek első hatékony ellenszerét, a Distolt Marek József készítette. Egy másik magyar állatorvos nevéhez fűződik a következő hatóanyag, a triclabendazol feltalálása is. Kassai professzor saját kutatói pályáján keresztül mutatta be a parazitológiai vizsgáldások számos irányát. Nagyon érdekes például a transzplantáció szempontjából, hogy a parazitákat a gazdaszervezet nem löki ki. A mai kutatások az echinococcusra, illetve az izeltlábúak okozta parazitás betegségekre irányulnak. Végül – egy vers segítségével – a társadalmi „parazitózis” jelenségének is szentelt egy gondolatot.

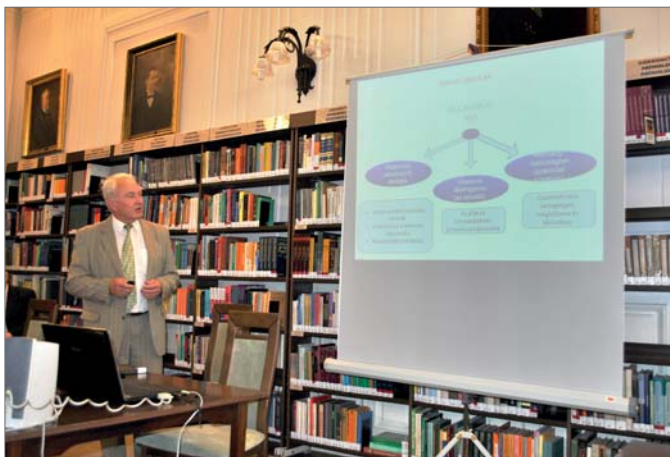
volt tanítványait, évfolyamtársaikat ismerték fel.

A program végén az érdeklődők megnézheték az Állatorvos-történeti Gyűjteményt is. Új orvosi szekrényünk sikert aratott körünkben, az ebben található állatorvosi műszereket ugyanis kipróbálhatják a látogatók.

A Kutatók Éjszakája, bár kevesebb érdeklődővel, rövidebb ideig tartott, mint a Múzeumok Éjszakája, de emlékezetes, sikeres program volt. (NB-OÉ)

Zimmermann-emlékszoba, Mór

Mór város híres szülőtte – Klebelsberg Kunó mellett – dr. Zimmermann Ágoston, egykori kiváló anatómiaprofesszorunk. A nevét viselő általános iskolában már korábban gazdag

Elsőként dr. Vetési Ferenc (ny. tanszékvezető egyetemi tanár, emeritus professzor) elmélkedett arról, hogy milyen is a jó kutató. Véleménye szerint önzetlen ember, irányt mutató, ötletet adó, jó problémamegoldó-képességű, segíteni akaró, és fontos, hogy tudja jól viselni a nagy szerencsét is (Horatius). A jó kutató munka után leveles a nadrágját, egy szál köpenyében megy ki a villamoshoz, mert közben is a kutatási probléma jár a fejében. A kórbonctanra térve figyelmeztetett, hogy azt minden állatorvosnak tudnia, űznie kell, és nagy a felelősségük a zoonózisok elkerülésében és megelőzésében. Az elektronikus világban a „távkonzultáció” természetes, gyakori, és megkönnyíti a terepen dolgozók munkáját. Természetesen ismertette Hutýra Ferenc, Jármái Károly, Rátz István és Sályi Gyula munkásságának főbb jellemzőit, emberközelbe hozva e nagy kutatókat. A humán patológusokkal szoros a terület kapcsolata, és jelentős nemzetközi elismertsége is. Vetési professzor bemutatta a területen az utóbbi években megjelent szak- és történeti könyveket is.

A következőnek kialakult szakterület a parazitológia, amelynek hazai fejlődését dr. Kassai Tibor (ny. tanszékvezető egyetemi tanár, emeritus professzor) vázolta. Először a parazitológia tárgyát és felosztását mutatta be, majd ismertette a hazai parazitológiai kutatás történetét. Rátz István a leíró parazi-

Dr. Brydl Endre (tanszékvezető egyetemi tanár) zárta az előadások sorát a legifjabb terület, az éppen 50 éve tanszékét kapott állathigiénia, az állatok egészségének megőrzésére irányuló szintetizáló tudomány és az e területen végzett kutatások ismertetésével. Sokat tanultunk a mikotoxinokról, a T₂ toxinról és ezek káros hatásairól, de még többet és még élményszerűbben a szarvasmarha anyagforgalmi betegségeiről, ezek kutatásáról és gyakorlati jelentőségéről.

Mindhárom előadónk hangsúlyozta, hogy a kutatómunka magával ragadja az embert, arra ösztönzi, hogy minden percét az adott probléma megoldásával töltsse, ez mégsem a túlerheltség, a „robot” állapota, hanem az ún. „flow”, a boldogság egyik titka.

A kiállítás levéltári anyagokból és fotókból állt össze, amelyek az előadásokhoz kapcsolódtak. Így találkozhatott a kedves látogató Kotlán Sándor parazitológussal, megnézhetette Jármái Károly leveleit, báli meghívóját, illetve az 50 éves Állathigiéniái Tanszék első iratait is szemügyre vehette. A kiállítást Négyesi Barbara mutatta be.

Az előadásokat régi filmek vetítése követte az MTVA Archívumból. Ezek az üzemi mezőgazdaság (1977), a tanyavilág (1979), a baromfi-feldolgozó (1981) világába engedtek betekintést. Kedves pillanatok voltak, amikor a korabeli felvételeken idős professzoraink

kiállítás dolgozta fel munkásságát. Az iskola előtt álló szobor és a szülőháza elé emelt emlékkő után most a Lamberg-kastély Kulturális Központ nyitott állandó kiállítást egy hangulatos emlékszoba formájában, amely bemutatja Zimmermann életének fő mozzanatait, és a családtól kapott személyes tárgyakkal (íróasztal, ünnepi ruha, demonstrációs és boncoló eszközök stb.), fényképekkel

DR. ZIMMERMANN ÁGOSTON EMLEKSZOBÁ

A Lamberg-kastély Kulturális Központ állandó kiállítást nyit a móri születésű Dr. Zimmermann Ágoston állatorvos, bölcsészdoktor és egyetemi tanár tiszteletére. A kiállítás anyagát a Zimmermann család és a Dr. Zimmermann Ágoston Általános Iskola ajánlotta fel.

Helyszín:
Mór, Lamberg-kastély, könyvtár

Megtekinthető:
október 9-től az intézmény nyitvatartási idejében

www.kulturalliasok.hu

hozza emberi közelségbe a szigorú tudóst. A megnyitóra 2012. október 6-án került sor. A város polgármestere mellett a család részéről dr. Zimmermann Péter beszélt az emlékszoba kialakításáról, majd az iskola nyugalmazott igazgatója, a Zimmermann-hagyomány kitartó őre, a Pro Urbe díjas Ujj József mondott beszédet.

A kiállításhoz szerény mértékben könyvtárunk is hozzájárult: a dr. Kotsis István és a dr. Korzenszky Emőd által korábban adományozott könyvek között voltak Zimmermann alapvető művei, amelyeket így sikerül eredetiben bemutatni az emlékszobában. Ezúton is köszönjük hozzájárulásukat a kiállításhoz! A könyvtárat gazdagító emlékszoba megtekinthető a móri Lamberg-kastélyban, keddtől péntekig 9-től 18 óráig, szombaton pedig 8-tól 12 óráig. (OÉ)

Séta és emlékezés

Ebben az évben sem nőtt sokkal azoknak a tábora, akik a halottak napja körül az immár rendszeresnek mondható sétán követték Kótai István tanár urat, és meglátogatták a Fiumei úti Sírkertben nyugvó egykori professzorok sírjait. Az időjárás kegyes volt, adott még egyet a napfényes, meleg őszi délutánokból. A temető ilyenkor a legszebb, nemcsak az ünnepre kivitt virágok és koszorúk pompájától, az itt-ott még pislákoló mécsek meghitt fényétől, hanem az őszi ajándéktól is, amely az elmúlást gyönyörű színek-

be csomagolva teszi szelíddé és elfogadhatóvá. A háromórás séta végére kissé ugyan már fáztunk, de ismét gazdagabbak lettünk történetekkel, amelyek révén egyre közelebb kerülünk az eltávozottakhoz és a költő által megénekel hangulatokhoz.

MEMENTO

temető padján a holdat bámulom
a holtak már rám-rámköszönek

nemrég azt hittem még nincs ilyen klubom
pedig már gyűlnek egyre szebb a számuk
agyam is rég kinyílt a csöndnek
mi megrekedve ittmaradt utánuk
s képekre rétegezve tűnt idők
megérlel majd a jó közönynek
mely alkalmassá tesz követnem őket

(Falcsik Mari: Sanzon nehéz időkben.
Magvető, 2004. p. 46.)

Pályázatok

2012 pályázati szempontból nem volt nagyon élénk. A szerény lehetőségekkel igyekszünk élni.

Kiíró	Pályázat címe	Pályázott összeg	Kapott összeg	Megjegyzés
TÁMOP-3.2.4-09/1/ KMR-2010-0020	2. Tudásdepo- Tudásvásár	74 502 500		teljesítve: 2012.03.
NKA Könyvtári szakkollégium	Muzeális könyvek restaurálása	956 250	669 500	teljesítve: 2012.09.
NKA Levéltári szakkollégium	Levéltári szakkönyvek vásárlása	227 000	227 000	teljesítve: 2012.06.
ODR 2011	Dokumentumvásárlás		500 000	telj.: 2012.07.
ODR 2012	Dokumentumvásárlás	500 000		szerz. kötés
NKA Közgyűjteményi Szakkollégium	Egyedi levéltári iratok, állományok (oklevelek) restaurálása	1 093 000		benyújtva

